

## **Використання інформаційно-комунікаційних технологій у процесі патріотичного виховання учнів**

Реалії сучасного життя вимагають формування вільної, активної, творчої особистості, яка здатна орієнтуватися в нових умовах, реалізувати свої здібності та можливості, здійснити цілеспрямовані перетворення навколишньої дійсності на користь усього суспільства.

А тому сьогодні досить актуальною є проблема виховання в молоді патріотичних почуттів, громадянських обов'язків, загальнолюдських духовних цінностей. Вирішити цю проблему можна шляхом патріотичного виховання, завданнями якого є:

- становлення громадянина-патріота;
- виховання почуття любові до свого народу, його історії, культурних та історичних цінностей;
- розвиток мовної культури, оволодіння українською мовою;
- виховання поваги до Конституції України, законів України, державної символіки;
- удосконалення здібностей до аналізу зовнішнього та внутріполітичного становища, уміння на цій основі адекватно оцінювати події, що відбуваються в державі, світі, визначати свою роль у цих подіях;
- створення системи патріотичного виховання.

Гостра необхідність посилення патріотичного виховання молоді викликана такими причинами:

- 1) зниження рівня життя більшої частини населення, збагачення окремих категорій громадян унаслідок загострення соціально-економічних проблем;
- 2) вплив майнової нерівності на розшарування освіти;
- 3) прояви в поведінці учнів байдужості, грубості, цинізму, агресивності;

- 4) різні оцінки історичних подій, і як наслідок, поділ громадян на основі різного бачення історичного минулого;
- 5) вплив на свідомість людей великого потоку нової інформації, реклами, вільного доступу до мережі Інтернет, комп'ютерних ігор та інших електронних розваг.

Складовими патріотичного виховання учнів є:

- володіння рідною мовою,
- дослідження історії свого роду, сім'ї,
- вивчення історії рідного краю, України, світу;
- інтерес до явищ суспільного життя,
- ознайомлення з традиціями, культурою свого народу,

державними символами.

Як бачимо, розвиток особистості неможливий без патріотичного виховання.

Патріотичне виховання в школі здійснюється як у процесі навчання (формується світогляд, національна свідомість), так і в позакласній та позашкільній роботі з учнями. Ефективність та результативність цієї роботи залежить від ідейного змісту та корисної спрямованості заходів, які проводяться в навчальному закладі.

Осередком патріотичного виховання в школі є музей бойової слави Сумсько-Київський дивізій. Використання краєзнавчих матеріалів музею, знайомство з його експозицією розвиває в учнів почуття любові до своєї малої батьківщини, виховує пошану до традицій, людей, сприяє формуванню життєвої позиції молоді.

Основними формами роботи, спрямованими на виховання патріотичних почуттів учнів, у нашій школі є бесіди, зустрічі, конференції, екскурсії (оглядові, тематичні), виховні години, уроки мужності, уроки пам'яті, вікторини, конкурси та ін. До участі в цих заходах запрошуються офіцери та військовослужбовці строкової служби, ветерани Великої Вітчизняної війни.

Робота з учнями в напрямку патріотичного виховання не закінчується в стінах музею. Ми також часто проводимо пошукові експедиції, екскурсії, відвідуємо історичні міста, влаштовуємо виставки на краєзнавчу тематику, досліджуємо історію родоvodu, влаштовуємо свята, також опрацьовуємо літературу, збираємо документи, свідчення, спогади.

Значна робота проведена щодо оформлення зібраних матеріалів, на основі яких нами було укладено декілька збірок.

У збірці «Слава воїнам-визволителям» простежується бойовий шлях 167-ї, 232-ї, 340-ї стрілецьких дивізій, 491-го окремого мінометного полку, які звільняли місто Суми від фашистських окупантів у вересні 1943 р., розповідається про 33 ветеранів вищеназваних військових частин, які проживають у містах та селах Сумської області, з якими нам, пошуковцям, пощастило зустрітися.

Збірка «Вони захищали Батьківщину» (два видання) містить матеріали про 46 жінок-ветеранів Великої Вітчизняної війни, учасниць клубу «Бойові подруги», а також розповіді про їхні бойові та трудові шляхи.

Збірка «Голодомор. Очевидці свідчать...» укладена на основі спогадів 52 очевидців голодомору, записаних учнями школи, у виданні розміщені ілюстрації робіт учнів школи Затуливітер А., Сидоренка Є., Смирнової К., Макошенець О., Ковальова Н., Руденко В., Булгакової А., Фіронової А., Ухалової Є. (2008 р.)

У I-му виданні «Літопису Сумської загальноосвітньої школи I-III ступенів № 6» (2009 р.) простежується історія школи від заснування до сьогодення.

У 2010 р. побачив світ «Путівник» по музею.

Звичайно, робота не була б ефективною та результативною без використання мультимедійної та комп'ютерної техніки.

Як показує досвід, сучасна молодь краще сприймає інформацію у формі розважальних програм, відеороликів, шоу з різними спецефектами. А тому

учитель повинен задовольняти запити учнів і використовувати на своїх уроках та заходах медіа засоби, комп'ютерні технології тощо. Таким чином, ІКТ стають невід'ємним атрибутом навчально-виховного процесу.

Крім того, використання комп'ютерних технологій набуло сьогодні загальнодержавного значення. Закон України «Про Національну програму інформатизації» націлює на комплексну інформатизацію шкіл, упровадження комп'ютерних методів у навчально-виховний процес, використання сучасних інформаційних технологій.

За законом, «Інформаційна технологія – цілеспрямована організована сукупність інформаційних процесів з використанням засобів обчислювальної техніки, що забезпечують високу швидкість обробки даних, швидкий пошук інформації, розосередження даних, доступ до джерел інформації незалежно від місця їх розташування».

Отже, інформаційно-комунікаційні технології поєднують інформаційні технології з комунікаційними для вирішення різноманітних задач сучасного освітньо-інформаційного процесу.

До засобів і систем ІКТ, які можуть бути використані під час навчально-виховного процесу, належать: комп'ютери, дисплей, принтер, процесор, сканер, клавіатура, бази даних і знань, системи мультимедіа, модем, телебачення, телефон, електронна дошка, програмові засоби навігації в Інтернеті тощо.

Нові інформаційно-комунікаційні технології, засновані на використанні комп'ютерних технологій і телекомунікаційних засобів, передбачають отримання нової інформації, нового знання. Тому їх використання в навчанні і вихованні є необхідним. Патріотичне виховання не є винятком.

У позаурочний час ми проводимо різні тематичні заходи з використанням мультимедійної техніки. Учні є співавторами мультимедійної презентації для тематичних екскурсій, екскурсоводами під час їх проведення. Особливістю наших екскурсій є форма діалогу. Такі заходи дають можливість ознайомити з музеями, фондами шкільного музею, матеріалами з різних тем. За допомогою

Інтернету, літератури підбираємо матеріал для презентації. Сценарій проведення заходу разом обговорюємо, корегуємо. Під час спільної роботи над презентацією ми обмінюємося з учнями досвідом у використанні можливостей комп'ютерних програм для створення ефектів, які сприяють упровадженню інтерактивних методів. У мультимедійних презентаціях використовуємо, окрім картинок та текстів, схеми, діаграми, уривки документів з різних джерел, 3D графіку, анімаційні, звукові ефекти. Під час роботи над створенням презентацій у руках учителя є потужний мотиваційний інструмент для активізації пізнавальної діяльності учнів. Елементи інтерактивності в поєднанні з інформаційними технологіями змінюють емоційну атмосферу виховного заходу.

ІКТ використовуємо під час організації пошуково-дослідницької роботи учнів. Завдяки ІКТ полегшується пошук необхідної інформації, учні наочно можуть представити результати свого дослідження. Оволодівши комп'ютером, учні самостійно знаходять інформацію в мережі Інтернет, в бібліотеці, здійснюють її обробку, розробляють матеріали для демонстрації на основі власних досліджень з використанням комп'ютерних програм. Застосування ІКТ сприяє формуванню емоційної привабливості пошуково-дослідницької діяльності. Презентуючи результати власного дослідження, учні мають можливість побачити свої недоліки та досягнення, що дає змогу їм самовдосконалюватися.

За допомогою комп'ютерних технологій оформлюємо результати пошукової роботи: звіти, шкільну газету «Пошук», готуємо звітні презентації.

**Отже, очевидні переваги використання ІКТ у процесі патріотичного виховання:**

- можливість моделювання і демонстрації наочності, підвищення якості її використання;
- логізація та структурування поданого матеріалу, що значно підвищує рівень сприйняття учнями нової інформації;

- урізноманітнення форм проведення виховних заходів;
- інформаційна насиченість матеріалу; можливість зацікавити більшу кількість учнів до участі у виховних заходах;
- удосконалення в учнів уміння стисло формулювати свою думку, виступати перед аудиторією;
- розвиток в учнів особистісних і соціальних навичок, впевненості у собі;
- чітке визначення мотивації до навчання та виховання;
- ширші можливості для використання інтерактивних технологій у виховному процесі;
- активізація інтересу кожного учня;
- можливість публікувати результати досліджень, висвітлювати поточну інформацію, спілкуватися з широкою аудиторією в мережі Інтернет, здійснювати пошук інформації, обмінюватися думками, враженнями;
- розширення можливостей учителя, удосконалення його діяльності, поштовх до творчого пошуку.

Але, не зважаючи на переваги, перешкодою для використання ІКТ стає обмежена кількість комп'ютерів у школі, підключених до мережі Інтернет. Відсутність комп'ютера в нашому шкільному музеї частково компенсуємо використанням ноутбука. Інтернетом учні і вчитель мають можливість користуватися тільки вдома.

Патріотичне виховання є важливою складовою у процесі становлення учня як особистості, вільної, активної, творчої. Отже, ІКТ стають невід'ємною частиною навчально-виховного процесу. А використання ІКТ у процесі патріотичного виховання молоді розширює можливості для пошуково-дослідницької діяльності учнів, дає можливість відчувати «дух епохи», підсилює ефект від застосування інтерактивних технологій.

### **Використана література:**

1. Дудка І. Використання мультимедійних технологій у процесі навчання // Завуч. – 2007. – № 31. – С. 10-11.
2. Закон України «Про Національну програму інформатизації» // <http://zakon.rada.gov.ua>
3. Матяшук В. Сучасне патріотичне виховання: стан, проблеми та перспективи розвитку // Педагогічна думка. – 2009. – № 3. – С. 48-54.
4. Яновський О.А. Модель організації пошуково-дослідницької діяльності з використанням ІКТ // <http://www.narodnaosvita.kiev.ua>

Калашник Тетяна Олексіївна,  
учитель історії,  
керівник музею бойової слави Сумсько-Київських дивізій,  
КУ Сумська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів № 6,  
м. Суми, Сумської області.